

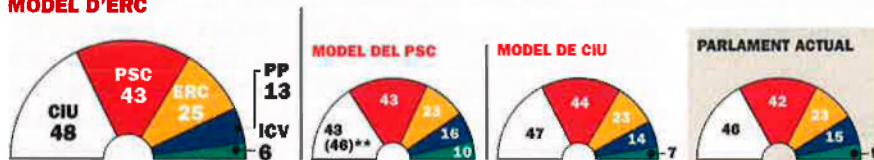
El model d'ERC faria guanyar CiU

Un càlcul simulat basat en el model proposat per ERC per a la nova llei electoral catalana donaria 5 diputats més a CiU que al PSC. Ara per ara, els partits van polint els models amb vista a una propera negociació.

Simulació de resultats segons els models

Les dades corresponen als càlculs fets per PSC, CiU i ERC aplicant els seus models respectius segons els resultats de les eleccions al Parlament de Catalunya de 2003.

MODEL D'ERC

** Els resultats donats pel PSC atorguen 46 diputats a CiU en la segona urna, mentre que en la primera només els en dona 43. Això, en aquest cas concret, s'hauria de solucionar augmentant el nombre total d'escons al Parlament a 138.

La proposta de nou sistema electoral que defensa Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) calculada segons els resultats de les darreres eleccions al Parlament donaria, segons la simulació feta per aquest partit, 48 diputats a Convergència i Unió (CiU) i 43 al Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC). Al seu torn, ERC augmentaria la seva representació a 25 diputats, el Partit Popular (PP) n'obtingria 13 i Iniciativa per Catalunya-Verds/Esquerra Alternativa (ICV-EA) en tindria sis.

El sistema electoral que proposa ERC per a la negociació de la futura llei no difereix gaire de l'actual. De fet, es tracta del model que estipula la disposició transitòria quarta de l'Estatut del 1979, basat en el mateix sistema que s'utilitza en les eleccions al Congrés de Diputats. La diferència consisteix en el fet que se substitueixen les circumscripcions provincials per les set vegueries que marca el nou Estatut i es redueix el nombre mínim de sis diputats a quatre per circums-

cripció. Segons Josep Rovira, responsable de l'elaboració de la proposta d'ERC, l'actual sistema recollit en l'Estatut del 1979 dona una proporcionalitat de gairebé el 98%. "Per tant, augmentant a set el nombre de circumscripcions i reduint el mínim a quatre diputats es continua mantenint la proporcionalitat i s'augmenta la territorialitat", diu Rovira. Aquesta opinió no és del tot compartida pel responsable de l'elaboració del model de sistema electoral que proposa Convergència i Unió (CiU). Lluís Corominas, diputat de CiU al Parlament, es mostra d'acord amb la divisió per vegueries, però opina que amb el model d'ERC es redueix la representativitat de les zones menys poblades de Catalunya. Per la seva banda, David Pérez, diputat del PSC i responsable de l'elaboració de la proposta socialista, veu amb bons ulls el model d'ERC, sempre que no proposi mínims de partida en la distribució dels diputats per vegueria. "La intenció d'ERC d'assignar un mínim de quatre diputats a cada

vegueria fa el sistema molt més desproporcionat que l'actual", diu Pérez.

El PSC, de fet, com assenyala aquest diputat, és el partit més interessat en la reforma del sistema electoral perquè el model actual, segons David Pérez, els ha perjudicat electoralment des del 1980. "El sistema electoral que es recull en l'Estatut del 1979 està pensat segons el cens de la població del 1979, per tant, la distribució d'escons hauria de canviar-se perquè la població actual en cada província és diferent", explica. Així doncs, l'argument principal que utilitza el PSC per voler canviar el sistema és la seva desproporcionalitat, és a dir, que el percentatge de vots que obtenen no s'ajusta al percentatge d'escons que els corresponen al Parlament. "Per aquesta raó —diu David Pérez—, la nit de les eleccions veiem amb sorpresa com el partit que té més vots obté menys diputats que un altre." Per corregir-ho, el PSC proposa delimitar Catalunya com a circumscripció única en substitució de les circumscripcions provincials actuals, la qual cosa xoca frontalment amb els interessos de CiU i ERC. El diputat convergent Lluís Corominas apunta que "el model del PSC no preveu la vegueria com a circumscripció, per tant, no garanteix la territorialitat". En una línia semblant, Josep Rovira, responsable de la proposta d'ERC, assegura que el seu partit no acceptarà mai un sistema que no aporti un element real de ponderació territorial. "En el model del PSC —diu Rovira—, l'elecció del diputat no es fa directament segons el territori."

Sistema de doble urna. Per fer un sistema que garanteixi la territorialitat, és a dir, que apropi l'elector a l'elector, tant CiU com el PSC proposen una solució nova i molt semblant. Els dos partits incorporen un sistema de doble nivell de circumscripció o doble urna. En el model proposat per CiU, ja fos amb una segona urna o amb una opció en la mateixa papereta de vot, els ciutadans tindrien la possibilitat d'escollir el seu representant comarcal o, en el cas de Barcelona, de districte. Segons aquest model, en la primera urna es votaria, com fins ara, una llista tancada que donaria el nombre total de diputats de cada partit al

Parlament, mentre que en la segona urna s'escollirien els representants territorials, repartits en 54 circumscripcions. Al nombre de diputats obtinguts en la segona urna se n'afegirien tants com fessin falta de la llista de la primera urna fins a completar el nombre total que aquesta determina. Per tant, és important fer notar que el poder real, és a dir, la correlació de forces al Parlament, vindria donada per l'elecció que els ciutadans fessin en la primera urna.

El sistema d'urnes separades el proposa també el PSC, però afegint-hi, a més de comarques i districtes, les ciutats que superen els 50.000 habitants i, fins i tot, per completar un total de 74 circumscripcions, un escó per a la Catalunya exterior, representada pels casals catalans a l'estranger. D'aquesta manera, explica David Pérez, "el model del PSC combina la màxima proporcionalitat a la circumscripció nacional, amb la màxima representació territorial".

El model de dues urnes o doble nivell de circumscripció no li fa el pes a ERC; els sembla problemàtic. "El sistema electoral ha de ser senzill i entenedor", diu Josep Rovira. A més, aquesta novetat proposada per CiU i PSC es basa en la uninominalitat, és a dir, cada partit proposa un sol candidat per circumscripció, i el que obté més vots s'emporta l'escó. "Això -diu Rovira-, tot i que introdueix el factor de correcció territorial, tendeix cap a un sistema majoritari i al bipartidisme." Un altre element que ERC no està disposat a acceptar és que aquest model doble podria comportar la necessitat d'augmentar el nombre total de diputats al Parlament, en el cas que un partit obtingués un nombre de representants a comarques més elevat del que li atorga la primera urna. "El Parlament ha de tenir un nombre fix de diputats que no pot variar", diu Rovira.

El problema de Barcelona. En el supòsit que el nou Estatut de Catalunya fos aprovat definitivament amb la divisió territorial en set vegueries, l'actual circumscripció de Barcelona, segons els models de CiU i ERC, es dividiria en dues. Tot i així, el model de CiU, com que atorga 77 diputats a

Propostes de reforma del sistema electoral

	 PARTIT DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA	 CONVERGÈNCIA I UNIÓ	 ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA
DIPUTATS AL PARLAMENT	135		
MODALITAT	Dues urnes o doble nivell de circumscripció		Una urna
NOMBRE DE CIRCUMSCRIPCIONS DE LA PRIMERA URNA	Única	7 vegueries	
REPARTIMENT D'ESCONS PER CIRCUMSCRIPCIONS DE LA PRIMERA URNA	Prorrateig demogràfic	Prorrateig combinat	
MÍNIM DE DIPUTATS PER VEGUERIA	Cap	Variable	4
DISTRIBUCIONS D'ESCONS PER VEGUERIA	—	6 Alt Pirineu / Aran 77 Regió de Barcelona 13 Camp de Tarragona 8 Catalunya central 17 Comarques de Girona 9 Terres de Lleida 5 Terres de l'Ebre	5 78 12 11 13 9 7
NOMBRE DE CIRCUMSCRIPCIONS DE LA SEGONA URNA	74: 41 comarques, 10 districtes de Barcelona, 22 ciutats de més de 50.000 habitants i 1 Catalunya exterior)	54: 41 comarques i 13 districtes de Barcelona	Cap
FÒRMULA ELECTORAL DE LA PRIMERA URNA	Distributiva, majors restes	Distributiva, mitjana més elevada (variant d'Hondt)	
FÒRMULA ELECTORAL DE LA SEGONA URNA	Majoritària simple		Cap
LLINDAR	3%		
EXEMPLES	Holanda	Alemanya i Escòcia	Espanya, República Txeca i Turquia

Fons: PSC, CiU i ERC.

la vegueria de Barcelona i vuit a la de la Catalunya central, seguiria respectant els 85 diputats que l'Estatut del 1979 dona a la circumscripció de Barcelona. Per tant, es mantindria l'assignació d'un escó per a cada 50.000 habitants, a diferència de Girona, Lleida i Tarragona, on els correspon un diputat per cada 40.000. Aquest punt és important perquè històricament el PSC obté els millors resultats gràcies al vot de la zona propera a Barcelona, motiu pel qual li interessa que la circumscripció de Barcelona no rebi aquest tracte. Així, David Pérez, diputat del PSC, opina que amb el seu model CiU "vol castigar electoralment Barcelona per continuar mantenint una hegemonia electoral que no li correspon". Val a dir que en el cas del model d'ERC la distribució d'escons de les vegueries de Barcelona i Catalunya central suma 89 diputats. Preguntats sobre el màxim o el mínim d'escons per a la circumscripció de Barcelona que estarien disposats a acceptar, els experts dels tres partits han preferit no avançar detalls. Així, David Pérez, del PSC, diu que "el més

important és la proporcionalitat i no un nombre mínim per a Barcelona", i Lluís Corominas apunta que "el punt de partida són els 77 que proposa CiU".

Valoració dels resultats. Les simulacions que fan els tres partits amb base als seus models, com es pot veure en el quadre de la pàgina 14, no modifiquen substancialment l'actual correlació de forces al Parlament, és a dir, segons aquests càlculs el Govern tripartit es podria repetir i, amb excepció del model del PSC, també es tornaria a donar la possibilitat d'una majoria de CiU amb ERC. Per això, les simulacions també són motiu de polèmica. El diputat socialista David Pérez opina que els càlculs fets per CiU no són correctes. "Amb el model que ells proposen obtindrien un total de 70 diputats al Parlament", diu. Respecte al model dels republicans, Pérez opina que "les propostes d'ERC sempre li donen la possibilitat de mantenir l'equidistància". Al seu torn, respecte al fet que el model d'ERC doni la victòria a CiU, Josep Rovira

El Govern reprendrà les converses per reformar el sistema

Les eleccions al Parlament de Catalunya es regulen per una disposició transitòria de l'Estatut de 1979. El govern actual de la Generalitat es va comprometre, ja des del pacte del Tinell, a impulsar la reforma del sistema electoral català. Amb aquesta intenció es va constituir una comissió interdepartamental formada per les conselleries de Governació, Justícia i Relacions Internacionals. Fins a aquest moment aquesta comissió no ha elaborat cap projecte, tot i que fonts del Govern han assenyalat que al llarg de les properes setmanes està previst que representants dels tres departaments es reunixin per iniciar les converses sobre la reforma del sistema electoral català.

assegura que ells no han fet un sistema per donar victòries a ningú, sinó perquè creuen que compleix els dos requisits bàsics, proporcionalitat i territorialitat.

Amb vista a aquesta negociació, els dos partits restants del Parlament fan propostes semblants a la del PSC. Així, ICV proposa un sistema de circumscripció única, però amb una distribució prèvia dels escons a les demarcacions de Lleida, Girona i Tarragona. D'aquesta manera, diu Marc Rius, responsable de la proposta d'ICV, "es combina la igualtat del vot i l'equilibri territorial". Per la seva banda, el responsable d'elaborar la proposta del PPC, el diputat Francesc Vendrell, afirma que el seu partit es pot sentir identificat amb el model de circumscripció única del PSC, però "amb un sistema que primi les vegueries".

En el punt on tots els partits coincideixen plenament és en la necessitat d'arribar a un ampli consens perquè la llei tiri endavant, no debades el nou Estatut exigeix una majoria dels dos terços dels vots del Parlament per aprovar-la.

Xevi Camprubí

"Amb el requisit dels dos terços serà impossible aprovar la llei electoral"

Agustí Bosch (l'Escala, Alt Empordà, 1963) és professor de Ciència Política a la Universitat Autònoma de Barcelona i expert en l'estudi dels sistemes electorals de diversos països.

—Per què Catalunya, a diferència de les altres comunitats, encara no té llei electoral pròpia?

—Quan CiU tenia majoria absoluta no ho va fer per por de ser acusada d'escombrar cap a casa i perquè la disposició transitòria de l'Estatut li era favorable. Després, sense majoria absoluta, no va arribar a cap acord amb ningú, com tampoc no hi ha hagut acord en l'actual govern tripartit.

—Què pot passar si a partir d'ara tampoc no s'arriba a un acord?

—Res. Una llei electoral és important perquè és un element clau de l'arquitectura constitucional d'un país. Però si no hi ha acord, es pot continuar amb un sistema provisional.

—Però hi ha partits molt interessats a fer una llei. Quin és, doncs, el problema?

—Des del punt de vista polític hi ha alguns partits, com el PSC, que opinen que la disposició transitòria no els afavoreix.

—Això és realment així?

—No. L'actual sistema afavoreix CiU i, comparativament, el PSC té la sensació que el desfavoreix; és a dir, el PSC sempre treu exactament el percentatge d'escons que li correspon pel seu percentatge de vots, mentre que a CiU sí que li pertoqueu més escons. A qui perjudica clarament l'actual sistema és a ICV i al PP.

—És greu, doncs, el fet que, com ha succeït en les darreres dues eleccions al Parlament, el partit que treu més vots no és el que obté més diputats?

—Aquests casos s'han donat algunes vegades a Gran Bretanya, on el nombre de vots és molt ajustat. A Espanya es podria donar també si el PSOE i el PP